

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת ההיסטוריה בחינוך הממלכתי
התפיסה המערכתית לחינוך ערכי

שילוב ערכים בהוראת ההיסטוריה

המהפכה האמריקאית - הכרזת העצמאות של ארצות הברית

כתיבה: ד"ר טליה נגר

אוכלוסיית יעד: כיתות ח'.

משך הפעילות: בין שני שיעורים לשלושה (לבחירת המורה).

נושא הלימוד: המהפכה האמריקאית

הערך: הזכות לשוויון, כבוד האדם וחירותו.

מטרות:

- ההבנה כי המציאות בהווה מושפעת מאירועים ותהליכים שהתרחשו בעבר ועוצבו בידי בני אדם, ושמעשי בני האדם בהווה ישפיעו על עיצוב העתיד.
- טיפוח ההבנה והמחויבות לייחס שוויוני כלפי בני האדם באשר הם.
- ניתוח טקסט כתוב ולהבין אותו בהקשרו.
- שימוש בסביבות למידה ממוחשבות.

פתיחה:

הצהרת העצמאות של ארצות הברית נשענת על רעיונות תנועת ההשכלה. רעיונות אלה משקפים את הפילוסופיה של עידן הנאורות שהתפתחה באותה עת. ההצהרה מנסה להסביר מדוע זכותם של הבריטים היושבים באמריקה להתקיים כעם נפרד ולהקים מדינה עצמאית נפרדת מהאימפריה הבריטית (מתוך: ויקיפדיה)

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת ההיסטוריה בחינוך הממלכתי
התפיסה המערכתית לחינוך ערכי

פעילות:

עיינו **במצגת של מטה** ונסחו את רעיונותיהם של הוגי הדעות בתקופת ההשכלה.

הרעיון שהביע בכתביו	שם
	עמנואל קאנט
	ג'ון לוק
	מונטסקייה
	רוסו
	וולטר

מחסן משפטים לתלמידים מתקשים, רעיונות הנאורות:

- זכויות הטבעיות של בני האדם: הזכות לחיים, הזכות לחירות, הזכות לקניין.
- הזכות להתנגד לשליט עריץ (שליט יחיד שלא נבחר על ידי העם)
- ריבונות העם- הזכות לשלוט נובעת רק מהסכמת העם (הנשלטים)
- מניעה של ריכוז סמכויות וכוח רב מדי בידי שליט אחד.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת ההיסטוריה בחינוך הממלכתי
התפיסה המערכתית לחינוך ערכי

הצהרת העצמאות של ארצות הברית.

צפו , **הקשיבו וקראו** את הצהרת העצמאות של ארצות הברית. המסמך מדגיש את עקרון השוויון בין בני האדם ואת זכויותיהם הטבעיות. בחלקה השני של ההצהרה מופיע תיאור מעשיו השרירותיים של ג'ורג' השלישי מלך אנגליה וממשלתו, כלפי בני המושבות.

- **צפייה בסרטון** ובו קטע פתיחה עם מורגן פרימן והקראת הכרזת העצמאות ע"י שחקנים נוספים אורך הסרטון כרבע שעה.
- המורה יחלק לתלמידי הכיתה את **הטקסט הכתוב מגילת העצמאות** של ארצות הברית.

פעילות – בקבוצות

אילו רעיונות של הנאורות מוצאים את ביטויים בהצהרת העצמאות של ארצות הברית?

- קראו את מגילת העצמאות של ארצות הברית וסמנו בגוף הטקסט את רעיונות הנאורות, כל רעיון סמנו בצבע שונה.
- ניתן לבצע את המשימה בעזרת מחשב ושימוש בתכנת Word

צבע אדום - זכויות הטבעיות של בני האדם: הזכות לחיים, הזכות לחירות, הזכות לקניין.

צבע כחול – הזכות להתנגד לשליט עריץ (שליט יחיד שלא נבחר על ידי העם)

צבע ירוק - ריבונות העם- הזכות לשלוט נובעת רק מהסכמת העם (הנשלטים)

צבע סגול - מניעה של ריכוז סמכויות וכוח רב מידי בידי שליט אחד.

ענו על השאלות הבאות בהרחבה:

מתוך: לימודי היסטוריה בחינוך הכללי, משרד החינוך, המזכירות הפדגוגית, כתבה דליה יוסף.

1. מהן שלוש הזכויות הטבעיות של כל בני האדם, על פי הצהרת העצמאות?

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת ההיסטוריה בחינוך הממלכתי
התפיסה המערכתית לחינוך ערכי

2. מדוע מופיעות שלוש הזכויות בסדר זה דווקא? במה שונה הזכות השלישית מהשתיים האחרות? נמקו את תשובתכם.
3. אילו רעיונות שהופיעו בתנועת ההשכלה בנוגע ליחסי שליט ונשלט מופיעים בהצהרת העצמאות של ארה"ב?
4. הסבירו, על פי ההצהרה, איך סותרים מעשיו של המלך האנגלי את רעיונותיהם של אנשי תנועת ההשכלה.
5. נציגי המושבות מקבלים על עצמם סמכויות של מדינות עצמאיות - על אילו סמכויות מדובר?
6. מושבות צפון אמריקה הפכו לעצמאיות כשש שנים לאחר פרסום הצהרת העצמאות. מדוע, אם כן, נחוג יום העצמאות האמריקני ב-4 ביולי, תאריך פרסומה של ההצהרה?
7. אחת הפעילויות המקובלות בחברה ובמערכת החינוך האמריקנית היא להחתיים את התלמידים על הצהרת העצמאות. הסבירו מדוע.

סיכום - זכויות אדם הן לא רק שיעור היסטוריה

דיון כיתתי – שאלות מנחות לדיון

בשנת 1776 נכתב בהצהרת העצמאות של ארצות הברית כי "כל בני האדם נולדו שווים".

- אם "כל בני האדם נולדו שווים" - כיצד הסבירו האמריקאים את העבדות שהתקיימה באותה תקופה? ומדוע רק לאחר כמאתיים שנים העניקו האמריקאים שוויון זכויות מלא לשחורים?
- אם "כל בני האדם נולדו שווים" – מדוע היה צורך בניסוח אמנות נוספות כגון: "ההכרזה לכל באי עולם", "אמנת זכויות הילד" ועוד?

צפייה בסרט (כעשר דקות) .

הסרט מדגיש את סוגיית "זכויות האדם" מנקודת מבט היסטורית המתפרסת מעל ל-2500 שנה מהצהרת כורש ועד ימינו אלה.

בקשו מהתלמידים להתייחס בכתב או בע"פ לדבריה של אלינור רוזוולט, אשתו של נשיא ארצות הברית, פרנקלין דלאנו רוזוולט .

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת ההיסטוריה בחינוך הממלכתי

התפיסה המערכתית לחינוך ערכי

"היכן בסופו של דבר, מתחילות זכויות האדם האוניברסליות? ... במקומות קטנים, קרובים

לבית" ?

מהו המסר של אלינור רוזוולט? האם גם אנו יכולים לסייע בשמירה על זכויות האדם, כיצד?